

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Tria corollaria notatu digna

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

DISPUTATIO PROOEMIALIS.

cia Dei & Beatorum, est evidens positivè, cum A petat ab intrinseco evidentiam & claritatem; objectum verò fidei est inevidens positivè, quia ab intrinseco postulat obscuritatem & inevidentiam: objectum autem Theologiæ est inevidens tantum negativè; quia Theologia secundum se, & ex sua natura, non postulat obscuritatem & inevidentiam, sicut fides, sed habet illam tantum per accidens adjunctam, ratione status & subjecti in quo reperitur, & in quo per accidens dependet à fide, gerente vices scientiæ beatæ.

12 Probatur secundò conclusio. Habitus Theologiæ, acquisitus in patria, & deducens per discursum, & lumē naturale intellectus, conclusiones ex principiis notis lumine gloriæ, verè & propriè subalternatur scientiæ Dei & Beatorum; quia omnimodè dependet ab illa, in evidentia suorum principiorum: ergo cum habitus Theologiæ, quem hic in via acquirimus, deducendo per discursum conclusiones ex principiis revelatis, & fide divina creditis (& qui ut statim dicemus remanet in patria) nec minus dependeat inevidentia suorum principiorum, à scientiæ Dei & Beatorum, non minus etiam illis subalternatur.

13 Dico secundò, Theologiam quam hic in via per discursum acquirimus, remanere in patria. Hæc conclusio sequitur evidenter ex præcedenti: omnis enim scientia subalternata, ex se & ex natura sua, petit conjungi cum subalternante, illique continuari: ergo si Theologia sit subalternata scientiæ beatorum, ex se & ex natura sua postulat illi conjungi & continuari, ac proinde remanet in patria.

Probatur secundò, & simul destruitur præcipuum Adversariorum fundamentum, declarando differentiam, quæ inter Theologiam, & fidem reperitur: licet enim fides non remaneat in patria, beatè tamen Theologia. Ratio disparitatis est, quia fides est essentialiter obscura & inevidens, ac proinde in composibilis cum scientiæ beatæ, & clara Dei visione: Theologiæ verò non est essentialiter obscura, sed tantum accidentaliter, & ratione status, in quo per accidens dependet à fide, quæ in nobis viatoribus gerit vices luminis gloriæ, cui Theologia per se, & ex sua natura subordinatur in certitudine & evidentia suorum principiorum. Unde sicut charitas viæ remanet in patria, & transit à libera in necessariam, quando homo mutat statum viatoris, in statum comprehensoris, ex eo quod libertas non est de essentia charitatis, sed solum modus quidam accidentalis, conveniens ei per accidens, & ratione status viæ, in quo regulatur per fidem, & cognitionem obscuram. Ita similiter, quia obscuritas non est de essentia Theologiæ, sed tantum modus quidam accidentalis, per accidens illi conveniens, ratione subjecti, & status viæ, Theologia in patria remanet, & transit de obscura in evidentem, quando homo mutat statum fidelis & viatoris, in statum beati & comprehensoris.

14 Confirmatur primò: dona Spiritus S. quæ sunt in nobis viatoribus, v.g. donum sapientiæ, & scientiæ, remanent in patria, ut docet S. Thomas 1. 2. quæst. 68. art. 6. & tamen per accidens, & prout sunt in nobis viatoribus, dependent à fide, & per illam regulantur, cum in hac vita non detur evidens cognitio de Deo, ut docet idem Sanctus Doctor 2. 2. quæst. 8. & 9. Ergo similiter, quamvis Theologia, per accidens, & ratione status, pendeat à fide, & ab illa regu-

letur: quia tamen, per se & ex natura sua, petit regulari per lumen gloriæ, & scientiam beatam cui subalternatur, non minus remanebit in Patria, quam habitus charitatis, & donum sapientiæ & scientiæ. Unde Hieronymus in Epistola ad Paulinum, *Talem scientiam discamus in terris, qua nobiscum perseveret in caelis.* Et D. Chrysostomus in cap. 13. Primæ ad Corinthios, loquens de scientiæ & cognitione quam hic habemus de Deo, dicit, *Non abolebitur scientia* (scilicet in patria) *sed desinet esse non perfecta.*

Confirmatur secundò: omnis habitus qui 15 perit, vel perit per se, & per introductionem alterius habitus ipsi contrarii: sicut destruitur virtus temperantiæ, quando advenit vitium ipsi oppositum; vel per accidens, cum perit subjectum in quo est, vel objectum de quo est? Sed Theologia neutro ex his modis perire potest in patria: ergo in ea remanet. Minor quantum ad secundam partem constat: cum in patria non pereat subjectum Theologiæ, scilicet intellectus hominis, vel Angeli; nec objectum ipsius, scilicet Deus. Probatur ergo quantum ad primam. In hoc (ut supra ostendimus) distinguitur Theologia à fide, quod fides est essentialiter obscura, & positivè inevidens: Theologia verò est obscura accidentaliter tantum, & inevidens solum negativè. Ergo licet fides opponatur luminis gloriæ, & claræ Dei visioni, & per adventum ipsius destruat, non tamen Theologia.

Hæc ratio illustrari potest ex D. Thoma 1. 2. quæst. 67. art. 3. ubi dicit: *Quia perfectum & imperfectum opponuntur, impossibile est ea esse in eodem subiecto.* Et statim addit: *Est autem considerandum, quod imperfectum quandoque est de ratione rei, & pertinet ad speciem ipsius, sicut defectus rationis pertinet ad rationem speciei equi, vel bovis; & quia unum & idem numero manens, non potest transferri de una specie in aliam, inde est quod tali imperfectione subtracta tollitur species rei; sicut jam non esset bos vel equus, si esset rationalis. Quandoque verò imperfectione non pertinet ad rationem speciei, sed accidit individuo secundum aliquid aliud, sicut alicui homini, quandoque accidit defectus rationis, in quantum impeditur in eo rationis usus, propter somnum, vel ebrietatem, vel aliquid huiusmodi. Patet autem quod tali imperfectione remota, nihilominus substantia rei remanet &c.* Cum ergo imperfectio obscuritatis & inevidentiæ, non sit de ratione Theologiæ, sed per accidens ei conveniat, ratione subjecti, & status viæ, in quo per accidens dependet à fide, gerente vices scientiæ beatæ; ex hoc discitur D. Thomæ evidenter concluditur, Theologiam nostram in patria remanere.

§. III.

Tria corollaria notatu digna.

EX dictis inferes primò: in beatis triplicem 16 dari scientiam. Prima est perfectè supernaturalis, scilicet visio beatifica, quæ eminentissimo modo habet rationem scientiæ, quatenus per illam cognoscunt in Deo quædam principia, ut Deum esse immutabilem, omnipotentem, &c. Et in illis veritates quæ se habent per modum conclusionum, ut Deum esse æternum, creaturas esse possibile &c. quas unico & simplicissimo intuitu vident, virtute luminis gloriæ. Unde talis scientia non est formaliter discursiva, sed eminentè tantum & virtualiter, & à Theologis vocatur *Scientia beata*. Secunda est nostra Theologia

logia, quam hinc in via acquiritur, & quam diximus remanere in patria; & ista est formaliter discursiva, ex principiis enim lumine gloriæ cognitis, & in Deo manifestatis, per discursum, & lumen naturale intellectus, deducit conclusiones quas per proprias species cognoscit extra verbum; & sic lumen gloriæ non concurrat immediatè ad assensum illarum, sed median- te lumine naturali intellectu discurrentis, & ratio- cinantis circa principia clarè cognita, & in verbo manifestata: undè talis scientia non est perfectè nec entitativè supernaturalis, sed im- perfectè tantum, & radicaliter, seu præsuppo- sitivè, ut infra ostendemus, de Theologia ex- istente in nobis viatoribus, quæ deducit suas conclusiones ex principiis obscurè revelatis. B

Tertia tandem scientia est purè naturalis, quam Beati habent de rebus naturalibus, per princi- pia lumine naturali nota; & hæc est multiplex specie, juxta diversitatem specificam objecto- rum circa quæ versatur, & remanet in Dæmoni- bus: quia in illis, ut docet Dionysius, omnia natu- ralia integra remanere.

Inferes secundò: illos qui hinc in via fuerunt Theologi (cæteris paribus) plura cognoscere in patria extrà verbum, per proprias species, hinc in via proprio labore & studio comparatas, quam alios qui non fuerunt Theologi. Quia (ut ostendi- mus) habitus Theologiæ in via acquisitus, remanet in patria, & se extendit ad ea omnia clarè videnda, quæ in via obscurè cognoscebat.

Inferes tertio: Theologiam quam hinc in via acquiritur, non remanere in patria, solum ad ornatum, sed etiam ad exercitium. Ut enim expo- situm in quarto notabili, illi habitus remanet in patria, non solum ad ornatum, sed etiam ad exercitium, quorum exercitium non est in- compossibile cum statu beatitudinis: at discurre- re, & per lumen naturale intellectus, ex articulis fidei clarè visis, & in verbo manifestatis, con- clusiones inferre, non repugnat statui beatitu- dinis: sicut cognitio vespertina, quam Angeli habent de rebus, secundum quod habent esse in propria natura, non repugnat cognitioni matu- tinæ, per quas illas cognoscunt secundum quod habent esse in verbo: ergo habitus Theologiæ remanet in patria, non solum ad ornatum, sed etiam ad exercitium.

S. IV.

Præcipue objectiones solvuntur.

17 **O**bjicies primò contra primam conclusio- nem: Scientia subalternans teste Aristote- lei. Post. debet dicere propter quid de princi- piis subalternantis, id est debet illa demonstra- tivè probare; undè communiter dicitur, *Vbi desinit Physicus, ibi incipit Medicus*: id est conclusio- nes scientiæ subalternantis, qualis est Physica, debent esse principia subalternatæ, qualis est Medicina: sed scientia Dei & Beatorum, non dicit propter quid de principiis Theologiæ; quia illa sunt articuli fidei, qui sunt indemonstrabi- les, nec possunt probari per causam: ergo &c.

Confirmatur scientia subalternans non debet attingere veritates, & conclusiones, quæ in sub- alternata demonstrantur, alioquin illæ scientiæ non distinguerentur: sed scientia Dei, cum sit infinita, attingit veritates, & conclusiones quæ demonstrantur in nostrâ Theologia: ergo &c.

Ad objectionem respondeo majorem esse veram in scientiis discursivis, quales sunt scien-

tiæ subalternantes ordinis naturalis, secus autè quando subalternans non est discursiva, ut con- tingit in proposito. Unde ad salvandam subal- ternationem Theologiæ, ad scientiam Dei & Beatorum, sufficit quod in illis articuli nostræ fi- dei notificentur & clarè cognoscantur, non autè requiritur quod demonstrantur. Adde quod, in scientia Dei & Beatorum, demonstrantur plures articuli nostræ fidei (ut quod Deus sit trinus in personis, omnipotens, æternus &c.) per natu- ram divinam, tanquam per causam virtuales, seu rationem à priori Divinorum Attributorum: licet enim scientia Dei & Beatorum non sit for- maliter discursiva, virtualiter tamen discurret, quatenus unico & simplicissimo intuitu videt effectus in causis, & conclusiones in principiis.

Ad confirmationem dicendum est primò: majorem esse veram, quando scientia subalter- nans est finita & limitata, quales sunt scientiæ subalternantes ordinis naturalis: secus verò, si sit infinita, & comprehensiva, qualis est scientia Dei: tunc enim debet ad omnia se extendere, nec solum attingere principia, sed etiam con- clusiones scientiæ subalternatæ.

Secundò dici potest, majorem esse quidem veram in scientiis naturalibus, propter idem lu- men naturale, & eundem modum procedendi, qui in illis reperitur; non tamen in supernatu- ralibus, ratione opposita; sufficit enim ad di- versitatem, & subalternationem scientiarum, quod procedant sub diversa ratione formali, si- ve sub diverso lumine, quorum unum depen- deat & subordinetur alteri, ut contingit in no- stra Theologia, respectu scientiæ beatæ.

Objicies secundò: omnis scientia subalterna- 18 ta habet objectum contractius, quam subalter- nans, ut constat in Musica, & Perspectiva, quæ limitant & contrahunt objectum Arithmeti- cæ & Geometriæ, per aliquam differentiam acci- dentalem, quam illi superaddunt: sed Theolo- gia habet idem omnino objectum, ac scientia Dei, & Beatorum, scilicet Deum sub ratione Deitatis, ut constabit ex dicendis articulo se- quenti: ergo ipsi non subalternantur.

Respondeo primò, majorem esse veram, quando scientia subalternans versatur circa ob- jectum finitum & limitatum: tunc enim subal- ternata debet illud contrahere, per aliquam dif- ferentiam accidentalem, ratione cujus habeat novam scibilitatem, & sit radix novarum pro- prietatum, quæ in illa demonstrantur: secus au- tem quando subalternans versatur circa ob- jectum infinitum, & illimitatum; illud enim, ra- tione suæ infinitatis, sine additione alicujus dif- ferentiæ accidentalis, plures habere potest mo- dos cognoscibilitatis, & scibilitatis, ratione quorum, prout substat diversis luminibus, di- versas potest terminare scientias, ut antea ex- posuimus.

Respondeo secundò, quod licet Deus sit in se simplicissimus, ut tamen subest lumini gloriæ, sub qua ratione est objectum scientiæ Beato- rum, magis latè patet, & pluram in eo cognos- cuntur, quam ut subest lumini fidei, & obscuræ revelationis, sub qua ratione est objectum no- stræ Theologiæ: quare illa habet objectum contractius, & minùs latè patens, quam scientia Beatorum cui subalternatur.

Objicies tertio: non est propriè subalternatio 19 inter scientiam & habitum primorū principio- rum, ut docent Philosophi, quando agunt de sub-